

Sisejulgeolekufondi
projekti nr ISF.1.03.23-0010
„Demineerimisalased koolitused”
projekti audit

Toetuse saaja: Päästeamet
Korraldusasutus: Siseministeerium

Auditi aruanne nr 4.1-1-2025/23

26.02.2026

SISEMINISTEERIUM

KOKKUVÕTE AUDITI TULEMUSTEST

Auditi tulemus:

Auditi töörühm jõudis auditi toimingute läbiviimise tulemusena järeldusele, et toetuse saaja tegevus projekti rakendamisel vastab olulises osas¹ kehtivatele õigusaktidele. Samas esitati kaks tähelepanekut: 1) toetuse saaja esitatud kulude abikõlblikkuse kohta ja 2) Reisieksperdi AS esitatud pakkumuste kulude abikõlblikkuse hindamise kohta hankes viitenumbriga 259617. Tähelepanekud² on detailsemalt kirjeldatud aruande B-osas.

Märge SFOS-is: märkustega, olulised tähelepanekud.

Olulised tähelepanekud toetuse saajale:

Tähelepanek nr 1.1 – Toetuse saaja esitas maksetaotluses abikõlbmatu kulu, tuvastatud abikõlbmatu kulu auditi ulatuses kokku 2 753,04 eurot (Oluline)

Olulised tähelepanekud korraldusasutusele:

Tähelepanek nr 7.1 – Hankega viitenumber 259617 seotud kulude abikõlblikkus reisikorraldusteenuse pakkuja Reisieksperdi AS esitatud pakkumuste osas, kulud auditi ulatuses 21 519,94 eurot (Oluline)

Projekti audit on läbi viidud kooskõlas rahvusvaheliste siseauditi standarditega.
Täname auditeeritavat auditi läbiviimise ajal osutatud kaasabi, vastutulelikkuse ja koostöö eest.

A - OSA

Auditi objekt ja auditeeritud kulud

1.1 PROJEKTI ÜLDANDMED	
Rakenduskava	ISF 2021-2027
Prioriteetne suund	ISF.1 Aidata tagada kõrget julgeolekutaset liidus
Meede	ISF.1.3 Toetada liikmesriikide suutlikkuse suurendamist kuritegevuse, terrorismi ja radikaliseerumise ennetamisel ja nende vastu võitlemisel ning julgeoleku intsidentide, riskide ja kriiside juhtimisel
Projekti number struktuuritoetuse registris (edaspidi SFOS)	ISF.1.03.23-0010
Projekti nimetus	Demineerimisalased koolitused
Toetuse saaja ja partner(id):	Päästeamet

¹ Auditi töörühm on teostanud auditi toimingud asjatundlikult ja nõutava ametialase hoolsusega. Auditi tulemusena antakse auditeeritud objekti kohta põhjendatud kindlustunne, võttes arvesse võimalikku auditi riski, et isegi suhteliselt olulised ebatäpsused võivad jääda avastamata.

² **Olulised tähelepanekud** on leiud, mis omavad või võivad omada finantsmõju (st mitteabikõlblikud kulud). **Väheolulised tähelepanekud** on leiud, mis ei oma finantsmõju, kuid mille lahendamine aitab toetuse saajal vähendada riske projekti edukal elluviimisel.

Taotluse rahuldamise otsuse (otsuse muutmise) number ja kuupäev	04.05.2023 nr 1-24/84
Projekti kulude abikõlblikkuse periood	01.01.2022 - 31.08.2029
1.2 AUDITI LÄBIVIIMISE INFO	
Alus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060; Siseturvalisuspoliitika fondide auditeerimise strateegia; Siseministeeriumi siseauditi osakonna 2025. aasta tööplaan.
Eesmärk	Auditi eesmärk oli anda hinnang toetuse kasutamisele vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2021/1060.
Auditi läbiviija(d)	Elis Kõrvek, Siseministeeriumi siseauditi osakonna juhtivaudiitor (auditi juht); Mariliis Männik, Siseministeeriumi siseauditi osakonna juhtivaudiitor (auditi eest vastutav isik); Tarmo Olgo, Siseministeeriumi siseaudit osakonna juhataja (auditeeriva asutuse juht).
Auditi läbiviimise aeg	05.12.2025 – 26.02.2026 Kohapealseid toiminguid läbi ei viidud.
Metoodika	Siseministeeriumi siseauditi osakonna Siseturvalisuspoliitika fondide projektiauditi käsiraamat
Auditi toimingud	Projektiauditi käigus analüüsiti ja hinnati: a) toetuse eesmärgipärast kasutamist; b) raamatupidamisarvestuse õigsust; c) kulude abikõlblikkust; d) projekti tegelikku teostamist ja dokumentatsiooni olemasolu; f) makstud toetuse mahu ja ajastuse õigsust.
Valimi metoodika	n/a
1.3 AUDITEERITUD KULUD (auditi ulatus)	
Deklareeritud kulude aluseks olevad väljamaksed (väljamaksetaotluse SFOS nr, kuupäev, abikõlblik summa eurodes)	SFOS-i nr PO41823; 21.05.2025; 39 685,61 eurot
Toetuse ja omafinantseeringu osakaal abikõlblikest summadest (%)	ISF toetus 29 764,21eurot; 75% Riiklik kaasfinantseering 9 921,40 eurot; 25%
Valimi suurus (eurodes; % deklareeritud abikõlblikust summast) ³	39 685,61eurot;100%
Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud (eurodes): 21 519,94 eurot (tähelepanek nr 1.1; 7.1)	

³ Kui ei auditeeritud valimi alusel, märgitakse valimi suuruseks väljamaksetaotluse summa eurodes ja auditeeritud kulude osakaaluks 100%.

Väljamaksetaotluse number: PO41823	TOETUS			OMA- FINANTSEERING	KOKKU
	Kokku	EL fond	riiklik toetus		
Mitteabikõlblik summa auditeeritud kuludes (eurodes)	21 519,94	16 139,96	5 379,99	n/a	21 519,94
Mitteabikõlblik summa väljaspool auditi ulatust (eurodes):	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Leitud vea määr (%) ⁴	54,23%				

Piirangud

Käesolev aruanne on koostatud sõltumatuse ja objektiivsuse põhimõtetest lähtudes.

Toetuse saaja on kohustatud andma audiitori kasutusse tema nõutavad andmed ja dokumendid ning võimaldama audiitoril viibida projektiga seotud ruumides ja territooriumil. Eelnevast tulenevalt järeldavad audiitorid, et kõik auditi käigus esitatud andmed ning muu suuline ja kirjalik teave kajastavad projekti raames teostatud tegevusi korrektselt ja tegelikkusele vastavalt ning on piisavad projektidele hinnangu andmiseks. Täiendava, audiitoritele mitteesitatud / mitteteadaoleva informatsiooni korral oleksid audiitorite järeldused võinud olla teistsugused.

Järeltegevused

Toetuse saajal tuleb arvestada auditi aruande B-osas esitatud tähelepanekute ja soovitustega. Soovituste rakendamise osas teostab seiret auditeeriv asutus, küsides toetuse saajalt informatsiooni soovitude rakendamise kohta. Vajadusel viiakse läbi järelaudit.

⁴ Mitteabikõlblike kulude osakaal tegelikult auditeeritud kuludest (%). Kui auditeeriti valimi alusel, siis mitteabikõlblike kulude osakaal valimi mahust.

B-OSA

AUDITI TULEMUSED

1. Toetuse eesmärgipärane kasutamine

Kuigi toetust on kasutatud olulises osas otstarbekalt ja sihipäraselt, vastavalt projekti eesmärkidele ning rakendamise tingimustele, tuvastasid audiitorid järgneva rikkumise:

Tähelepanek nr 1.1 – Toetuse saaja esitas maksetaotluses abikõlbmatu kulu, tuvastatud abikõlbmatu kulu auditi ulatuses kokku 2 753,04 eurot (Oluline)

Ühendmääruse⁵ (edaspidi ÜM) § 15 lg 1 p 1 ja 2 kohaselt loetakse kulu abikõlblikuks, kui kulu on põhjendatud ja tekkinud.

ÜM § 15 lg 2 kohaselt on kulu põhjendatud, kui see on sobiv, vajalik ja tõhus taotluse rahuldamise otsuses (TRO) ja/või toetuse andmise tingimustes (TAT) ette nähtud tulemuse saavutamiseks ning tekib TRO-s või TAT-is nimetatud toetatavate tegevuste käigus.

ÜM § 15 lg 3 ja lg 4 kohaselt loetakse tegelik kulu tekkinuks, kui kulu aluseks olev töö on tehtud, kaup kätte saadud või teenus osutatud ja see on nõuetekohaselt dokumentaalselt tõendatav.

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) 2021/1060 (edaspidi ÜSM) artikkel 63 (1) kohaselt määratakse kulude rahastamiskõlblikkus üldjuhul riigisiseste õigusnormide põhjal, välja arvatud juhul, kui EL õigusaktides on sätestatud erinorm. Käesoleval juhul ei ole kohaldatavat EL tasandi erisätet, mis lubaks kasutamata jäänud piletikulu lugeda abikõlblikuks vääramatu jõu tõttu.

ÜSM artikkel 63 (1) lubab maksetaotluses Euroopa Komisjonile deklareerida vaid abikõlblikke kulusid.

Demineerimiskeskuse 4 ametnikku olid planeeritud osalema Iisraelis toimuval plahvatusjärgse analüüsi (BSI) kursusel. Korraldaja jättis kursuse ära keerulise julgeolekuolukorra tõttu. Lennukipiletite soetusmaksumus oli 3 184 eurot, millest reiskorraldaja tagastas lennujaamade maksud 430,96 eurot. Toetuse saaja kanda jäi lennukipiletite kulu 2 753,04 eurot. Toetuse saaja deklareeris abikõlbliku kuluna 2753,04 eurot, kuigi reisi ei toimunud ja lennutransporditeenust ei kasutatud.

Audiitorite hinnangul ei ole kasutamata lennutransporditeenuse kulu abikõlblik, kuna:

- 1) Abikõlblik kulu ÜM § 15 lg 3-4 tähenduses ei tekkinud. Lennutransporditeenust ei saadud kätte ega võetud vastu (reis ei toimunud). Teenuse eest tasumine ja piletite vormistamine ei asenda teenuse kättesaamist/vastuvõtmist ÜM § 15 lg 4 tähenduses.
- 2) Kulu ei ole ÜM § 15 lg 2 mõttes põhjendatud. Kuna kursusel ei osaletud ja tegevus ei realiseerunud, siis ei panusta kõnealune kulu (2753,04 eurot) projekti tulemuste saavutamisse ega ole seetõttu tõhus. Tõhusus eeldab tulemuse saavutamist.
- 3) Vääramatu jõu asjaolu ei muuda kulu abikõlblikuks. ÜM, TAT ega TRO ei sisalda erisätet, mille alusel saaks kursuse tühistamise tõttu kasutamata jäänud lennupiletite kulu käsitleda abikõlbmatu kuluna põhjusel, et tegevus jäi ära toetuse saajast sõltumata. ÜM § 34 lg 1 p 1 sätestab üheselt, et kui kulu

⁵ Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrus nr 55, millega on kehtestatud perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused (ÜM) <https://www.riigiteataja.ee/akt/117052022013?leiaKehtiv>

ei ole abikõlblik, tehakse finantskorrektsiooni otsus. Vääramatu jõud ei ole ÜM § 34 lg 3 loetletud finantskorrektsiooni välistav asjaolu.

Audiitorid toonitavad, et ÜSM artikkel 103 (1) kohaselt on abikõlbmatute kulude Euroopa Komisjonile deklareerimine käsitletav õigusnormi rikkumisena, mis paneb liikmesriigile kohustuse teha abikõlbmatute kulude elimineerimiseks finantskorrektsioon.

Eeltoodut arvestades on audiitorid seisukohal, et vastavalt ÜM § 34 lõikele 1 tuleb abikõlbmatute kulude osas teha finantskorrektsioon. Rikkumisega seotud abikõlbmatud kulud on audiitorite hinnangul kokku 2 753,04 eurot, millest abikõlbmatu ISF toetus 2064,78 eurot ja riiklik kaasfinantseering 688,26 eurot.

Risk toetuse saajale: Kui toetuse saaja ei järgi kulude abikõlblikuks lugemise reegleid, eksisteerib risk, et toetuse saaja peab abikõlbmatu kulu ulatuses toetuse osaliselt või täielikult tagasi maksma.

Soovitus toetuse saajale: Soovitame toetuse saajal teha auditi ulatuses olnud mitteabikõlblike kulude osas tagasimakse summas 2 753,04 eurot. Edaspidi soovitame tagada toetuse andmist ja kasutamist reguleerivates õigusaktides toetuse saajale pandud kohustustest kinnipidamine.

Toetuse saaja kommentaar:

Kahjuks ei osanud taotleja arvestada, et vääramatust jõust tekkinud kulu ei ole rakendatav toetuste vahendite kasutamise korral. Seda, kui välistavat asjaolu pole nimetatud ka ÜM § 17 loetelus. Antud kursust ei jäetud ära, vaid lükati edasi ja see toimus 2025 aastal ning sellel osalesid meie demineerijad.

Risk korraldusasutusele: Juhul, kui korraldusasutus ei ole vajalikul määral toetuse saaja kohustuste täitmist kontrollinud, esineb risk, et toetust ei ole kasutatud õiguspäraselt ning toetus tuleb osaliselt või täielikult tagasi nõuda.

Soovitus korraldusasutusele: Soovitame algetada mitteabikõlblike kulude osas toetuse osalise tagasinõudmise protsess, st ISF toetus summas 2064,78 eurot (75%) tagasi nõuda ning riiklik kaasfinantseering summas 688,26 eurot (25%) projekti abikõlblikest kuludest maha arvata.

Korraldusasutuse kommentaar:

Korraldusasutus on seisukohal, et käesoleval juhul on toetuse saaja lennutransporditeenuse kulud abikõlblikud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusega (EL) 2021/1060 (edaspidi ÜSM) ja Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 nr määrusega 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi ühendmäärus) ning sealhulgas vastab nimetatud kulu ühendmääruse § 15 lõikes 2 nimetatud põhjendatuse ning lõikes 3 nimetatud kulu tekkimise kriteeriumitele.

Kulu on ühendmääruse § 15 lõike 2 mõistes põhjendatud, kui see on sobiv, vajalik ja tõhus taotluse rahuldamise otsuses või toetuse andmise tingimustes ette nähtud tulemuse saavutamiseks ning see tekib taotluse rahuldamise otsuses või toetuse andmise tingimustes nimetatud toetatavate tegevuste käigus. Lennupiletite kulu oli seotud kavandatud kursusel osalemisega ning seega põhjendatud.

Selleks, et kulu loetakse ühendmääruse mõistes tekkinuks, peab mh olema teenus osutatud. Antud juhul teenus osutati, kuid seda ei olnud võimalik kasutada vääramatu jõu asjaolude (keeruline julgeolekuolukord Iisraelis) esinemise tõttu. Seega on kulu ühendmääruse § 15 lõike 3 mõistes tekkinud.

Kursuse ärajäämine ning seega lennule mitteasumine ei ole selline asjaolu, mida saaks toetuse saaja mõjutada ning seega ei ole see käsitletav rikkumisena ÜSM-i või riigisisese õiguse mõistes. Rõhutame, et perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse §

28 lõike 1 kohaselt tehakse finantskorrektsiooni otsus toetuse osaliseks või täielikuks vähendamiseks ning toetuse tagasinõudmiseks kooskõlas ÜSM-iga ja vastavalt ühendmäärusele. See tähendab, et kuigi ühendmääruse § 34 lõike 1 punkti 1 kohaselt tehakse finantskorrektsiooni otsus, kui kulu ei ole abikõlblik, siis tuleb alati ühendmäärust tõlgendada kooskõlas ÜSM-iga. Kuivõrd Euroopa Liidu määrused on liikmesriigile vahetult kohaldatavad⁶, tuleb riigisisese õiguse tõlgendamisel lähtuda muuhulgas ÜSM artikkel 103 (1), mille kohaselt kaitsevad liikmesriigid liidu eelarvet ja kohaldavad finantskorrektsioone, tühistades kõik fondidest tegevusele või programmile makstavad toetussummad või osa nendest, kui leitakse, et komisjonile deklareeritud kulud rikuvad õigusnorme. ÜSM art 2 (31) kohaselt on õigusnormide rikkumine kohaldatava õiguse rikkumine, mis tuleneb ettevõtja tegevusest või tegevusetusest, mis on kahjustanud või oleks võinud kahjustada liidu eelarvet sellest põhjendamatult kulutuse debiteerimise tõttu. Seega, kuivõrd toetuse saaja tegevuse või tegevusetuse tõttu (sest kursus jäi ära toetuse saajast mitteolenevatel asjaoludel) ei ole toime pandud kohaldatava õiguse rikkumist ja kulu on kooskõlas ühendmääruse §-is 15 nimetatud kulu abikõlblikkuse kriteeriumitega, puudub alus finantskorrektsiooni kohaldamiseks.

Juhime analoogia korras tähelepanu, et 13. novembril 2015 Pariisis Prantsusmaal toimunud terrorirünnakute tagajärjel tõsteti Belgia Kuningriigis 21. novembril 2015 terroriohu taset. Sellega seoses andis Euroopa Komisjon 23. novembril 2015 liikmesriikidele teada, et Belgia Kuningriigi turvalisusolukorra tõttu tühistatakse 24. novembril 2015 toimuma pidanud Varjupaiga-, Rände-, Integratsiooni- ja Sisejulgeoleku Fondide komitee kohtumine ning Euroopa Komisjon hüvitab tavapärasel korral ühe liikmesriigi esindaja sõidukulud. Kuigi see juhtum puudutab Euroopa Liidu (EL) 2014-2020 eelarveperioodi, siis ei saa olla usutav, et Euroopa Komisjon on EL eelarve täitmise (kasutamise) põhimõtteid muutnud ning tõlgendab tekkinud olukorda toetuse saaja kahjuks ning, enamgi veel, toetuse saaja poolt toime pandud rikkumiseks, mis välistab EL eelarvevahendite kasutamise tekkinud kulude katmiseks.

Soovituse rakendamise eest vastutav isik ja kuupäev:

Kadri Linnard, 30.04.2026

Audiitorite täiendav kommentaar:

Audiitorid jäävad oma tähelepanekus esitatud seisukohtade juurde, kuna abikõlblik kulu ÜM § 15 lg 3-4 tähenduses ei tekkinud ning kulu ei ole ÜM § 15 lg 2 mõttes põhjendatud. Audiitorid rõhutavad, et vääramatut jõud ei ole ÜM § 34 lg 3 loetletud finantskorrektsiooni välistav asjaolu ning Euroopa Komisjon ei ole oma suunistes täpsustanud vääramatut jõu või erandlike asjaolude kasutamist kulude abikõlblikuks arvamisel.

2. Raamatupidamises kajastamine

Auditi ulatuses olevad kulud vastavad olulises osas toetuse saaja raamatupidamise andmetele.

3. Toetuse maht ning ajastus

Toetuse andmine on toimunud olulises osas ettenähtud mahus ja õigeaegselt ning omafinantseering on tagatud.

⁶ Vastavalt Euroopa Liidu Toimimise Lepingu artiklile 288.

4. Hange läbiviimine

Auditi ulatuses olnud hange viitenumbri 259617 on läbi viinud olulises osas vastavalt kehtivatele õigusaktidele.

5. Riigiabi andmine

Projekt ei sisalda riigiabi andmist ega vähese tähtsusega abi.

6. Teavitamine ja avalikustamine

Toetuse saaja on toetuse kasutamisest teavitamisel ning avalikustamisel järginud olulises osas kehtivaid õigusakte.

7. Korraldusasutusele suunatud tähelepanekud

Tähelepanek nr 7.1 – Hankega viitenumber 259617 seotud kulude abikõlblikkus reisikorraldusteenuse pakkuja Reisieksperdi AS esitatud pakkumuste osas, kulud auditi ulatuses 21 519,94 eurot (Oluline)

Auditi ulatuses on Siseministeeriumi poolt keskse hankena läbi viidud avatud hankemenetlusega riigihange „Reisikorraldusteenuse tellimine” (viitenumbri 259617), mille tulemusel on 29.06.2023 sõlmitud raamleping nr 7-3/972-1 Reisieksperdi Aktsiaseltsiga, Estravel Group Aktsiaseltsiga ja Aktsiaseltsiga Wris.

24.11.2025. a lõpetati reisikorraldusteenuse leping Reisieksperdi AS-iga täitjapoolse lepingu olulise rikkumise tõttu, kuna lepingu täitmise käigus sai hankijale teatavaks, et Reisieksperdi AS on korduvalt edastanud PPA-le valeandmeid vahendatava teenuse sisseostuhinna kohta. Täpsemalt, lepingu täitmisel ilmnes, et Reisieksperdi AS poolt tellijale edastatud pakkumised näitavad kõrgemat hinda kui vastavate teenusepakkuja kodulehel ning teiste täitjate poolt vahendatud samade teenusepakkuja samad teenused.

Auditi toimingute läbiviimise ajal selgus, et Politsei- ja Piirivalveamet (PPA)⁷ alustas 19.08.2025 kriminaalasja nr 25230100552 KarS § 209 lg 2 p 3 alusel Reisieksperdi Aktsiaseltsi suhtes. Eelnevast tulenevalt puudub audiitoritel kindlustunne, et reisikorraldusteenuse pakkuja Reisieksperdi AS esitatud hankega viitenumber 259617 seotud kulud on abikõlblikud.

Riigihankega seotud rikkumise korral kohaldatakse Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määrust nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord” § 22⁶ lg 4⁸ pettusega seotud rikkumine. Tuvastatud rikkumine ei ole käsitatav üksikjuhtumina, vaid sellel on süsteemse⁹ ja potentsiaalselt pettusliku tegevuse

⁷ PPA kiri 06.02.2026 nr 3.2-1/2490-2

⁸ Kui riigihangete seaduse rikkumine on seotud Euroopa Liidu finantshuve kahjustava karistusseadustiku §-s 201, 209, 209¹, 210, 294, 296, 298, 391, 393, 394 või 394¹ nimetatud süüteo või sellele kihutamise, kaasaitamise või süüteokatsuga, mille on kindlaks teinud selleks pädev asutus, kohaldatakse hankelepingule 100-protsendilist finantskorrektsiooni määra.

⁹ Süsteemsed vead on auditeeritud valimis tuvastatud vead, millel on mõju auditeerimata kogumile ning mis esinevad selgelt määratletud ja sarnastes asjaoludes.

tunnused, mille tõttu ei ole enne kriminaalmenetluse lõppemist võimalik tagada, et ülejäänud pakkuja kulud hankes viitenumbriga 259617 on ÜSMi¹⁰ artikli 63 (abikõlblikkus) tähenduses seaduslikud ja korrektsed.

Risk korraldusasutusele: Hankega viitenumber 259617 seotud kulud võivad osutuda abikõlbmatuks reiskorraldusteenuse pakkuja Reieskperdi AS esitatud pakkumuste osas mitmetes Siseministeeriumi valitsemisala EL vahenditest rahastatud projektides PPA menetluse tulemusena.

Soovitus korraldusasutusele:

Soovitame korraldusasutusel jätta kriminaalmenetluse ajaks raamatupidamise aastaaruandest (aruandlusperiood 01.07.2024-30.06.2025) välja hanke viitenumbriga 259617 seotud reiskorraldusteenuse pakkuja Reieskperdi AS kulud Siseministeeriumi valitsemisala EL vahenditest rahastatud projektides.

Täiendav selgitus

Lähtudes ÜSMi artiklitest 63 ja 103 (finantskorrektsioonid) ning AA auditeerimise metoodikast tuleb finantskorrektsiooni ulatust laiendada:

- kogu auditeeritud väljamaksetaotlusele,
- kogu projektile selle raamlepingu alusel varasemalt väljamakstud kulude osas;
- kõigile teistele projektidele ja fondidele, kus samast raamlepingust toetust on välja makstud programmperioodil 2021-2027.

Süsteemse vea esinemise tuvastamine eeldab korraldusasutusest täiendava töö tegemist, mis on vajalik selle vea **kogumahu kindlakstegemiseks**. See tähendab, et tuleb kindlaks teha kõik kogumis sisalduvad olukorrad, mis võivad sisaldada sama tüüpi viga nagu auditeeritud valimis tuvastatud viga, võimaldades seeläbi määratleda süsteemse vea **kogumõju kogu kogumile**.

Kui AA on tuvastanud süsteemse vea¹¹, tuleb korraldusasutusel rakendada asjakohaseid meetmeid, et tagada mitteabikõlblike kulude kõrvaldamine. Juhul kui süsteemse vea täielik ulatus ei ole enne ÜSM artiklis 98 nimetatud kinnituspaketi esitamist veel lõplikult määratletud, korrigeerib liikmesriik vähemalt selle mitteabikõlbliku kulu, mis on auditi käigus juba kindlaks tehtud. Ülejäänud kulud, mida süsteemne viga **potentsiaalselt mõjutab**, jäetakse ajutiselt arvestusest välja ning arvatakse raamatupidamise aastaaruandest maha **ÜSM artikli 98 lõike 6 punkti (b)** alusel (kulutused, mille seaduslikkust ja korrektsust parajasti hinnatakse).

Pärast täiendavate kontrollide lõpetamist:

- kinnitatakse kulude abikõlblikkus ja need võib hiljem uuesti deklareerida või
- rakendatakse täiendav finantskorrektsioon vastavalt tuvastatud rikkumiste ulatusele.

Korraldusasutus peab rakendama asjakohaseid parandusmeetmeid juhtimis- ja kontrollisüsteemis (JKS), et:

- kõrvaldada tuvastatud süsteemsed puudused;
- vähendada oluliste vigade tekkimise riski tulevastes maksetaotlustes;
- tugevdada kontrollimenetlusi (sh hankekontroll).

AA hindab, kas rakendatud parandusmeetmed on piisavad ja tõhusad, ning kajastab selle hinnangu auditeerimise aastaaruandes JKS toimimise osas kindluse andmisel.

¹⁰ EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid

¹¹ EK juhend „Methodological Note On The Annual Control Report, Audit Opinion And Treatment Of Errors Programming Period 2021-2027“ ptk IV.3.2. Correction of systemic errors) CPRE_23-0013-01; 26/07/2023).

Korraldusasutuse kommentaar:

Korraldusasutuse hinnangul tuleb tähelepanekust jätta välja viide Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määrusele nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“, kuivõrd selles on sätestatud finantskorrektsioonimäärad, mida kohaldatakse toetuse saajale seoses toetuse saaja poolt toime pandud rikkumistega riigihangete läbiviimisel. Käesoleval juhul ei ole küsimus kulude abikõlblikkusest seotud toetuse saaja poolse riigihangete reeglite rikkumisega. Seega puudub vajadus tugevdada riigihangete kontrollimenetlust, sest selle käigus ei ole võimalik tuvastada, kas riigihanke lepingu täitja suhtes on algatatud kriminaalmenetlus. Riigihanke kontrollimenetluse aluseks saavad olla ainult korraldusasutusele kättesaadavad andmed (nt riigihangete registri lepingu täitmise või lõpetamisega seotud info).

Auditeeriv asutus on selgituse raames soovitanud rakendada asjakohaseid parendusmeetmeid juhtimis- ja kontrollisüsteemides. Korraldusasutus analüüsib juhtimis- ja kontrollisüsteemide parendamise võimalikkust, et Euroopa Komisjonile esitatavate maksetaotluses ning raamatupidamise aastaaruandes ei sisalduks kulud, mis eelpooltoodud dokumentide esitamise ajal teada oleva info põhjal tuleks dokumentidest välja jätta.

Soovituse rakendamise eest vastutav isik ja kuupäev:

Andra Tamsalu, 2024. aasta raamatupidamise aastaaruande parandamine, tähtaeg 28.02.2026.

Audiitorite täiendav kommentaar:

Audiitorid jäävad oma tähelepanekus esitatud seisukohtade juurde ning märgivad, et lepingu lõpetamisega seotud info oli kättesaadav korraldusasutusele, kuna 24.11.2025 edastati e-postiga kõigile töötajatele teavitust „Siseministeerium ütles täna, s.t 24.11.2025.a üles reisikorraldusteenuse lepingu täitjaga nr 1 ehk Reisieksperti AS-iga täitjapoolse lepingu olulise rikkumise tõttu“. Seega asjakohased parendusmeetmed korraldusasutuse juhtimis- ja kontrollisüsteemides on vajalikud.

Kinnitame lõpparuande 10 leheküljel.

Auditi juht:
(allkirjastatud digitaalselt)

Elis Kõrvek
juhtivaudiitor

Auditi eest vastutav isik:
(allkirjastatud digitaalselt)

Mariliis Männik, CGAP
juhtivaudiitor

Auditeeriva asutuse juht:
(allkirjastatud digitaalselt)

Tarmo Olgo
siseauditi osakonna juhataja